

Варіант 25

Завдання 1 (головне слово підкреслене лінією)

1. Дуже душно — дієслівне, прилягання, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
2. Ховати в кишені — дієслівне, прийменникове слабке керування, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
3. Остапові пригоди — іменникове, узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
4. Шум плавнів — іменникове, безприйменникове керування, об'єктні семантико- синтаксичні відношення.
5. Стояв нерухомо — дієслівне, прилягання, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
6. Наблизився до нього — дієслівне, прийменникове слабке керування (прийменник “до”), об'єктні семантико- синтаксичні відношення.
7. Почекав хвилинку — дієслівне (дієприкметникове), безприйменникове керування, означальні семантико- синтаксичні відношення.
8. Хоче жити — дієслівне, прилягання, об'єктні семантико- синтаксичні відношення.
9. Лежить колодою — дієслівне, прилягання, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
10. Чіпляється за ноги — дієслівне (дієприслівникове), прийменникове керування, об'єктні семантико- синтаксичні відношення.
11. Його голос — іменникове, прилягання, означальні семантико- синтаксичні відношення.
12. Моє волосся — іменникове, повне граматичне узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
13. Озивається до неї — дієслівне, прийменникове слабке керування, об'єктні семантико- синтаксичні відношення.
14. На зоряному небі — іменникове, повне граматичне узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
15. Край битого шляху — іменникове, повне граматичне узгодження, комплексивні семантико- синтаксичні відношення.

Завдання 2. Аналіз простих підрядних словосполучень з поданого речення (головне слово підкреслене):

На кленах і каштанах стали тугими смолисті бруньки — от ще трохи пригріє сонечко, і вирветься з них на світ нестримне зелене листя.

1. Стали тугими — дієслівне, безприйменникове керування, означальні семантико- синтаксичні відношення.
2. Смолисті бруньки — іменникове, повне граматичне узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
3. Стали на кленах — дієслівне, прийменникове керування, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
4. Стали на каштанах — дієслівне, прийменникове керування, обставинні семантико- синтаксичні відношення.

5. Трохи пригріє - дієслівне, прилягання, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
6. Зелене листя - іменникове, повне граматичне узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
7. Нестримне листя - іменникове, повне граматичне узгодження, означальні семантико- синтаксичні відношення.
8. Вирветься на світ - дієслівне, прийменникове керування, обставинні семантико- синтаксичні відношення.
9. Вирветься з них - дієслівне, прийменникове керування, об'єктні семантико- синтаксичні відношення.

Завдання 3. Графічний і словесний повний синтаксичний аналіз речень. Вставити розділові знаки та їх пояснити.

1. Чужих країв ніколи я не бачив, принад не знаю їхніх і окрас, та вірю серцем щирим і гарячим...

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, неповне, ускладнене однорідними присудками і означеннями.

Граматична основа: я не бачив, не знаю, вірю

підмет простий, виражений особовим займенником “я” у називному відмінку.

присудок 1: простий дієслівний, виражений дієсловом “бачив” у минулому часі, чоловічому роді, однина та ускладнений заперечною часткою “не”.

присудок 2: простий дієслівний, виражений дієсловом “знаю” у теперішньому часі, 1 ос., одн. та ускладнений заперечною часткою “не”.

присудок 3: простий дієслівний, виражений дієсловом “вірю” у теперішньому часі, 1 ос., одн.

Група підмета - відсутня

Група присудка 1:

країв — що? - прями́й додаток, виражений іменником чол. роду, Р. в., мн.

чужих (країв) — яких? - узгоджене означення, виражене прикметником у Р. в. множини.

ніколи — коли? - обставина часу, виражена заперечним займенником.

Група присудка 2:

принад - що? - прями́й додаток, виражений іменником жі́н. роду, Р. в., мн.

окрас - що? - прями́й додаток, виражений іменником жі́н. роду, Р. в., мн.

їхніх - чиїх? - узгоджене означення, виражене прикметником у Р. в. множини.

Група присудка 3:

серцем — чим? - непрями́й додаток, виражений іменником сер. Роду, Ор. в., одн.

щирим — яким? - узгоджене означення, виражене прикметником в Ор. в. одн.

гарячим — яким? - узгоджене означення, виражене прикметником в Ор. в. одн.

Графічний аналіз: [...] .

Пояснення розділових знаків: три крапки вказує на те, що в реченні не всі його компоненти наявні, а речення не закінчене, обірване;

2. Літом пекучі вітри й сонце випалюють все навкруги...

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, неповне, ускладнене однорідними підметами.

Грамматична основа: вітри й сонце випалюють

підмет 1 — простий, виражений іменником у н.в. мн.

підмет 2 — простий, виражений іменником у н.в. одн.

присудок — простий дієслівний, виражений дієсловом у теп. часі, дійсному способі, 3 ос.одн.

Група підмета 1:

пекучі — які? - узгоджене означення, виражене прикметником у чол. р., Н.в. мн.

Група підмета 2 — відсутня.

Група присудка:

літом — коли? - обставина часу, виражена іменником с.р. в Ор. в. одн.

все — що? - прямий додаток, виражений означальним займенником.

навкруги — де? - обставина місця, виражена прислівником.

Графічний аналіз: [...] .

Пояснення розділових знаків: три крапки вказує на те, що в реченні не всі його компоненти наявні, а речення не закінчене, обірване;

3. Час колесами чавунними наступив на юнь мою.

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, повне, неускладнене.

Грамматична основа: час наступив

підмет — простий, виражений іменником “час” у н. в. одн

присудок — простий дієслівний, виражений дієсловом “наступив” у мин. часі, дійсному способі, чол.роді.

Група підмета — відсутня

Група присудка:

колесами — чим? - непрямий додаток, виражений іменником с.р. в ор.в.одн.

чавунними — якими? - узгоджене означення, виражене прикметником в Ор. в.мн.
на юнь — на що? - непрямий додаток, виражений іменником жін. Роду у зн.в.одн
мою — чию? - узгоджене означення, виражене прикметником жін.р.

Графічний аналіз: [...].

4. У темряві густій, тяжкій і рівній прокинувся я.

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними означеннями.

Грамматична основа: я прокинувся

підмет простий, виражений особовим займенником “я” у називному відмінку.

присудок — простий дієслівний, виражений дієсловом у минулому часі, дійсному способі, чол. роді

Група підмета — відсутня.

Група присудка:

у темряві — де? - обставина місця, виражена іменником у м.в. одн. з прийменником

густій, тяжкій, рівній — якій? - узгоджені однорідні означення, виражені прикметниками у м.в.одн.

Графічний аналіз: [...].

Пояснення розділових знаків:

1) Між однорідними членами речення ставиться кома (густій, тяжкій), якщо однорідні члени поєднуються безсполучниковим зв'язком.

2) Кома не поставилась між однорідними членами речення (тяжкій і рівній), оскільки єднальні чи розділові сполучники не повторюються, а з'єднують тільки два однорідні члени;

5. [Білі чисті хати скрізь білили в садках], ніби (чиясь вередлива рука граючись, розкидала їх в поетичному безладді по горбах та долинах).

Складнопідрядне речення з підрядним способом дії.

1. Головна частина:

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними означеннями.

Грамматична основа: хати білили

підмет — простий, виражений іменником жін.роду у н.в.мн.

присудок — простий, виражений дієсловом у минулому часі, дійсному способі, множина

Група підмета:

Білі чисті — які? - невідокремлені однорідні узгоджені означення, виражені

прикметниками, н.в.,мн.

Група присудка:

в садках — де? - обставина місця, виражена іменником у м. в. мн. з прийменником

скрізь — де? - обставина місця, виражена прислівником.

2. Підрядна частина:

Розповідне, стверджувальне, неокличне, членоване, двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними обставинами та відокремленою обставиною.

Грамматична основа: рука розкидала

підмет — простий, виражений іменником жін.роду у н.в. одн

присудок — простий, виражений дієсловом жін.роду у минулому часі, дійсному способі, одна

Група підмета:

чиясь — чия? - узгоджене означення, виражені неозначеним займенником.

вередлива — яка? - узгоджене означення, виражене прикметником жін.роду у н.в.одн

Група присудка:

граючись — в який спосіб? - відокремлена непоширена обставина способу дії, виражена одиничним дієприслівником.

їх — кого? - прямий додаток, виражений особовим займенником у р.в. мн.

в безладді — в чому? - непрямий додаток, виражений іменником сер.роду в м.в.одн.

(в) поетичному — якому? - узгоджене означення, виражене прикметником у м.в.одн

по горбах, долинах — де? - однорідні обставини місця, виражена іменниками у м.в. мн.

Яким способом?

Графічний аналіз: [...біліли...], ніби (...).

Пояснення розділових знаків:

1) Усі підрядні частини відокремлюються від головного речення комами. Якщо підрядні речення приєднується до головного простими або складеними сполучниками (*незважаючи на те що, через те що, ніби, наче...*), то кома ставиться або перед сполучником, або всередині нього:

2) Обставини, виражені дієприслівниками (непоширені обставини) і дієприслівниковими зворотами (поширені обставини), відокремлюються і виділяються комами незалежно від їх місця в реченні. (за винятком лише тих, одиничних дієприслівників (непоширена обставина), що мають значення обставини способу дії, коли вони стоять після дієслова-присудка)